

STUDIAREA INFLUENȚEI COMPONENTELOR CONCOMITENTE ASUPRA GRADULUI DE EXTRAGERE A COLORANȚILOR DIRECTI DIN APELE REZIDUALE

Tatiana Cubrițaia

Institutul de Fizică Aplicată al Academiei de Științe din Republica Moldova
str. Academiei 5, Chișinău, MD-2028,
tkubrik@yandex.com

Abstract: The influence of the content of Cl^- , HCO_3^- and SO_4^{2-} anions which present in fabrics solutions and dyeing washwaters on the AL current output in the electrogeneration of $\text{Al}(\text{OH})_3$ for the direct dye extraction have been investigated.

1. Introducerea

Coloranții direcți se folosesc pe larg pentru vopsirea țesăturilor din bumbac. La vopsirea lor în soluțiile respective se adaugă Na_2CO_3 pentru a micșora duritatea apei și o sare de NaCl , sau Na_2SO_4 pentru a reduce sarcina negativă a suprafeței materialului. Compoziția soluției de vopsire (tabelul) după procesul de vopsire a țesăturilor se schimbă considerabil. Deoarece fibrele de bumbac adsorb 80–95% din conținutul total a coloranților, concentrația remanentă a coloranților se micșorează destul de mult. Concentrația sărurilor practic nu se schimbă.

La scurgerea în canalizare apelor reziduale (AR) periodic brusc se majorează concentrația macrocomponentelor.

Tabelul 1. Conținutul componentelor în soluțiile inițiale (1) și în soluțiile uzate (2) ale coloranților în g/dm^3 (valorile medii)

N	Detergenți	Coloranții	Na_2CO_3	NaCl sau Na_2SO_4
1	2,0–2,5	2,0	1,0	3,7
2	2,0	0,2	0,9	3,5

Mai înainte au fost găsite legitățile de extragere a coloranților din soluțiile model, ce conțineau $150 \text{ mg}/\text{dm}^3$ ionii Cl^- și $250 \text{ mg}/\text{dm}^3$ SO_4^{2-} cu ajutorul hidroxidului de Al și Fe electrogenerat [1]. Ținând cont, că concentrația ionilor de Cl^- , SO_4^{2-} în AR este considerabilă, prezentă un interes studiul acțiunii ionilor Cl^- , SO_4^{2-} , HCO_3^- în limite mai larg ale concentrațiilor lor asupra randamentului de curent electric al Al și gradului de extragere a colorantului direct roșu-aprins (DRA).

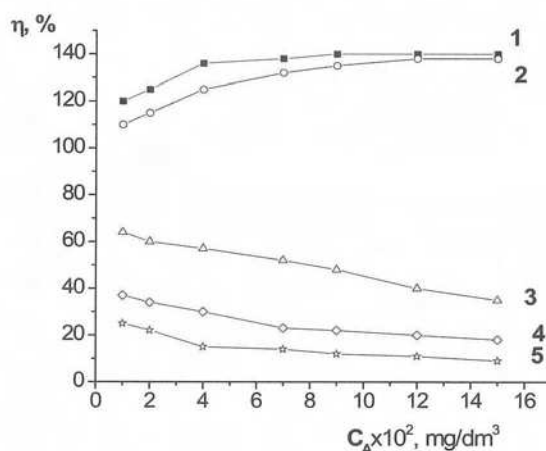
2. Partea experimentală

Cercetarea a fost efectuată pe soluțiile model, ce conțineau NaCl , Na_2SO_4 , Na_2CO_3 , precum și amestec de Na_2CO_3 cu NaCl și Na_2SO_4 . Concentrația sărurilor s-a schimbat de la 100 până la $1500 \text{ mg}/\text{dm}^3$, concentrația DRA a fost permanentă și egală cu $37,5 \text{ mg}/\text{dm}^3$. Concentrația remanentă a DRA în soluție se determina după separarea hidroxidului de aluminiu prin centrifugarea la rotațiile 3000 pe min în timp de 3 minute. Conținutul Al^{3+} în soluție a fost determinat prin metoda de absorbție atomică.

3. Rezultatele și discuția lor

Au fost studiate acțiunea concentrației și tipurilor de anioni asupra randamentului de curent al Al într-un electrocoagulator de laborator cu volumul de $0,1 \text{ dm}^3$. În prezența ionilor Cl^- (Fig. 1, curba 1) randamentul de curent

Al este mai mare decât cel teoretic deoarece adsorbția ionilor de Cl^- pe anod împiedică formarea unui strat fin de oxid de Al și dizolvarea Al se petrece mai activ. Aceste date sunt în coordonare cu cele din literatură [2] și marchează, că prezența colorantului nu influențează considerabil asupra randamentului de curent al Al . Prezența ionilor de SO_4^{2-} , chiar în concentrație $100 \text{ mg}/\text{dm}^3$ micșorează randamentul al Al (Fig. 1, curba 3), iar la valori mai mare de $100 \text{ mg}/\text{dm}^3$ procesul de dizolvare electrochimică de Al se micșorează considerabil randamentul de curent al Al se reduce până la 40%. O reducere și mai mare a randamentului Al se petrece în prezența ionilor HCO_3^- (Fig. 1, curba 5). La concentrațiile $1500 \text{ mg}/\text{dm}^3$ randamentul de curent al Al nu depășește 10–12%. Aceasta este legat cu formarea oxidului și sărurilor de aluminiu insolubile la suprafața a anodului [3].

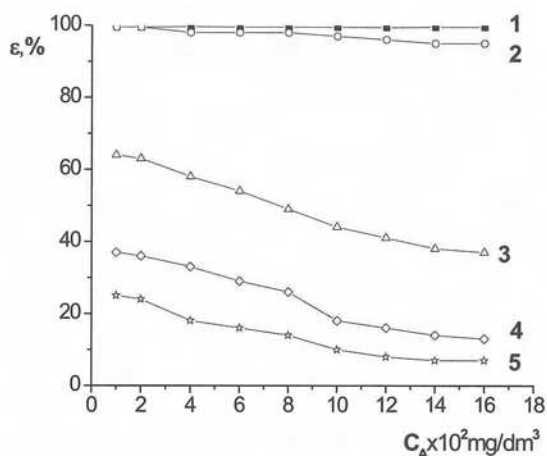
Fig. 1. Randamentul de curent electric al Al^{3+} (η) în prezența ionilor de Cl^- (1), SO_4^{2-} (3), HCO_3^- (5) și amestecurilor ($\text{Cl}^- + \text{HCO}_3^-$) (2), ($\text{SO}_4^{2-} + \text{HCO}_3^-$) (4) în dependență de concentrație lor (C_A).

Alt proces are loc în prezența ionilor de Cl^- . Acțiunea de depasivare a ionilor de Cl^- complet înlătură acțiunea de pasivare a ionilor HCO_3^- chiar la concentrațiile destul de mare ai ultimelor (curba 2). Randamentul de curent al Al în acest caz este mare și se apropie de cel teoretic (Fig. 1, curba 4).

Prezența comună a ionilor de SO_4^{2-} și HCO_3^- dă valori medii al randamentului de curent, când este prezentă numai una de săruri, și nu depășește 40%, când conținutul sumar al sărurilor este minim.

Accentuăm, că în apele reale reziduale rar este

prezența ionilor în așa raport cum în cazul ultim, de multe ori prevalează HCO_3^- și Cl^- , iar prezența lor comună (Fig. 1) aproape nu micșorează, iar în unele cazuri chiar mărește randamentul de curent al AI.

Fig. 2. Influența concentrației anionilor (C_A) asupra gradului extragerii (ϵ) RAD în prezența Cl^- (1), SO_4^{2-} (3), HCO_3^- (5) și amestecurilor ($\text{Cl}^- + \text{HCO}_3^-$) (2), ($\text{SO}_4^{2-} + \text{HCO}_3^-$) (4). $C_{\text{RAD}} = 37,5 \text{ mg/dm}^3$.

Studiul acțiunii anionilor asupra gradului de extragere al DRA din soluții model arată (Fig. 2), că curbele sunt identice celor pe Fig. 1. Cum și am așteptat, în prezența ionilor SO_4^{2-} și HCO_3^- , atât și în amestec ale lor (curbele

3–5) în rezultatul micșorării randamentul al AI, gradul de extragere al DRA nu depășește 65%, chiar în condițiile cele mai favorabile ale ionilor SO_4^{2-} (în cantități minime). Este interesant de menționat, că necotând la aceia, că pH optim de adsorbție al hidroxidului de AI este 5–6, iar prezența ionilor de HCO_3^- deplasează pH-ul spre valori bazice (pH 8–8,5), gradul de extragere al DRA (curba 2) este aproape identic cu curba 1. Aceasta se explică prin majorarea randamentului de curent al AI, deoarece cantitatea de hidroxid de AI s-a mărit, apoi proporțional s-a mărit și gradul de extragere al DRA. Acidularea soluției până la pH 5–6 conduce la mărirea neînsemnată a gradului de extragere al DRA.

4. Concluzie

În așa mod, prezența ionilor de HCO_3^- și SO_4^{2-} în apele reziduale ale întreprinderilor de vopsire nu împiedică extragerii DRA de către hidroxidul de AL electrogenerat, deoarece simultan în ele sunt prezenți cantități destule ale ionilor de Cl^- pentru a micșora sau a duce la zero acțiunea de depasivare a ionilor de SO_4^{2-} .

5. Bibliografie

- [1] Romanov A.M., Matveevici V.A., Sorokina V.N. Izvlečenje krasitelei elektrogenerirovannymi sorben-tami. *Elektronnaya obrabotka materialov*. 4. 38. 1995.
- [2] Shreider A.I., Cerepahova G.P. *Korozionnaya stoikosti i primeneniye aliuminievyh splavov*. GNIITE. M., 1966.
- [3] *Ocistka podzemnyh vod ot toksicinyh primesei elektrohimiceskimi metodami*. Chișinău, 1988. 179.